

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e**

Az ügy száma: Kfv.VI.35.466/2021/15.

A tanács tagjai: Dr. Kurucz Krisztina a tanács elnöke
Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit előadó bíró
Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró

A felperes: felperes1
cím1

A felperes képviselője: DLA Piper Posztl, Nemescsói, Gyórfi-Tóth és Társai Ügyvédi Iroda
ügyintéző: Dr. Radics György Viktor ügyvéd
cím2

Az alperes: alperes1
cím3

Az alperes képviselője: Dr. Simon Edit kamarai jogtanácsos

A per tárgya: szerencsejáték ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Törvényszék 2021. július 7. napján
kelt 26.K.701.976/2020/39. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 26.K.701.976/2020/39. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felek felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségét 100.000 (azaz egyszázezer) – 100.000 (azaz egyszázezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperesi jogelőd) 2016. január 26-án hivatalból ellenőrzést végzett internetes adatgyűjtés alapján a márkánévhez kapcsolódó szerencsejáték weboldalakat érintően, többek között a internetes cím domain néven elérhető internetes honlapon, mely a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) szerinti Tszj (online sportfogadás) típusú szerencsejátékot tett a magyar felhasználók számára elérhetővé. Regisztrációt követően, magyar pénznemben biztosított tétbefizetés ellenében meghatározott feltételek fennállása esetén többfajta sportfogadásban (ideértve az élő sportfogadást is) és kaszinójátékokban lehetett részt venni.

[2] Az adóhatóság megállapította, hogy a vizsgálattal érintett honlap üzemeltetője a országon bejegyzett és itt szerencsejáték szervezésére engedéllyel rendelkező felperesi társaság.

[3] Az alperesi jogelőd 2016. május 12. napján kelt 1265/9/2016. iktatószámú határozatával a felperest szerencsejáték engedély nélküli szervezése miatt 5.500.000 Ft bírság megfizetésére kötelezte.

[4] Indokolása szerint a internetes cím honlapon az Szjtv. 1. § (1) bekezdése szerinti szerencsejátékok szervezése valósult meg, mely tevékenység folytatásához a felperes az Szjtv. 2. § (2) bekezdése alapján engedéllyel nem rendelkezett. Rögzítette, hogy a hatósági ellenőrzés során az internetes honlapok tartalmát, a bárki számára megismerhető adatokat vizsgálta. A lefolytatott átfogó és széles körű adatgyűjtés keretében feltárta a szerencsejáték megvalósulását, döntését az ellenőrzési jegyzőkönyv megállapításaira alapította. Hivatkozott az Szjtv. 12. § (1) bekezdésére, (3) bekezdés *d)* pontjára, 12. § (6) bekezdésére. A bírság összegének meghatározásakor súlyosbító körülményként értékelte a honlapokon elérhető engedéllyel nem rendelkező játékfajtát (sportfogadás) és az azon belül is sokféle játéktípust (többféle sportág eseményeire való fogadási lehetőség, élő fogadási lehetőségek), továbbá azt, hogy az engedély nélküli szerencsejáték szervezése elektronikus hírközlő eszköz útján valósult meg, ami lehetővé teszi, hogy a játékosok széles köréhez eljussanak. Súlyosbító körülményként értékelte továbbá, hogy a felperessel szemben 2 éven belül hasonló jogsértés miatt már 5 alkalommal került sor jogerősen bírság kiszabására.

[5] A felperes keresettel támadta a határozatot.

[6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Fővárosi KMB) 19.K.31.246/2018/5. számú 2018. június 22. napján kelt ítéletével az alperesi jogelőd határozatát – új eljárásra kötelezés nélkül – hatályon kívül helyezte. Indokolása szerint az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-49/16. (Unibet) döntése 41-47. pontjaiban mondta ki a országli Tszj irányadó szabályozási rendszerének az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkébe ütközését. Ebből következően annak ellenére, hogy a felperes meg sem kísérelt szerencsejáték-felügyeleti engedélyt szerezni, a közösségi joggal ellentétes nemzeti szabályozás folytán nem szankcionálható.

[7] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria 2019. október 17. napján kelt Kfv.V.35.663/2018/6. számú végzésével a Fővárosi KMB ítéletét hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Indokolása szerint az ítélet felülvizsgálatra alkalmatlan, mivel az elsőfokú bíróság nem végezte el a keresettel támadott határozat érdemi felülvizsgálatát, nem, illetve hiányosan állapította meg a kereset elbírálásához szükséges tényállást, jogi indokolása téves, hiányos és okszerűtlen. Emellett nem, illetve tévesen állapította meg a perben eldöntendő jogkérdést, ugyanis az alperes közigazgatási szankciót Tszj szervezése miatt szabott ki, az elsőfokú bíróság nem különítette el a szankcionálás alapjául szolgáló magatartást más online szerencsejátékok szervezésétől, alapvetően téves alapokra helyezte döntését. Rögzítette, a perben nem volt vitatott, hogy a felperes tevékenységét állami engedély nélkül végezte, amely ezáltal az Szjtv. 37. § 14. pontja szerint tiltott szerencsejáték szervezésnek minősül, az Szjtv. 14. § g) pontja értelmében a Tszj a szerencsejátékok fajtája és mint ilyen az Szjtv. 2. § (2) bekezdése hatálya alá esik, a jogsértő magatartás jogkövetkezménye az Szjtv. 12. § (3) bekezdés d) pontja alapján a bírság fizetése.

[8] A Kúria megállapította, hogy az alperes a nemzeti jogszabályok helyes alkalmazásával szabott ki bírságot Tszj engedély nélküli szervezése miatt, majd áttekintve és elemelve az irányadó közösségi jogi rendelkezéseket, az EUB joggyakorlatát, rögzítette, hogy a szerencsejáték szabályozása nem tárgya az európai uniós jogharmonizációnak, a tagállamok jogosultak mérlegelési jogkörükben saját értékrendjüknek megfelelően meghatározni azokat a követelményeket, amelyeket az általuk elérni kívánt védelmi szint megvalósításához szükségesnek tartanak. Az EUB döntései alapján azonban követelmény, hogy a szankció kiszabásakor a szerencsejáték-szabályozás hatóság által alkalmazott rendelkezései összhangban álljanak a közösségi joggal.

[9] Mindezek folytán a Kúria a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak az alperesi határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok figyelembevételével kizárólag az online sportfogadásra vonatkozó nemzeti rendelkezések közösségi joggal való összhangjának vizsgálatát írta elő; ennek keretében az alperes felhívását az EUMSZ 56. cikkét korlátozó nyomós közérdek bizonyítására; a feltárt körülmények gondos és teljes körű mérlegelésével annak megítélésére, hogy a Kúria által részletezett, az EUB által kidolgozott szempontok figyelembe vételével, az állam által kialakított monopólium megkülönböztetéstől mentes, közérdeken alapuló, kényszerítő indok által igazolt, a cél elérésére alkalmas és nem lép túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéken (un. Gephard-teszt, EUB C-55/94.), továbbá eleget tesz-e a koherens (ellentmondás-mentes az egyes elemeiben összetartó) és szisztematikus (módszeres, következetes) szabályozás követelményének, azaz összhangban áll-e a közösségi joggal.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

[10] A felperes a megismételt eljárásban fenntartott keresetében az alperes határozatának hatályon kívül helyezését kérte az alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 339. § (1) bekezdése alapján, a rPp. 339/A §-a szerinti az ellenőrzés időpontjában hatályos jogszabályok alkalmazásával. Álláspontja szerint a jelen perben is kötelezően alkalmazandó Európai Unió esetjog alapján nem lehet közigazgatási szankciót jogszerűen kiszabni, amennyiben a magyar engedélyezési szabályozás ellentétes az uniós joggal. Hivatkozott az EUB C-26/62 (Van Gend en Loos) számú, az uniós jog közvetlen hatályát kimondó ügyre, az EUMSZ 56. és 49. cikkeire, bemutatta a jelen perrel releváns tényállási elemekben megegyező az EUB C-338/04., C-359/04. és a C-360/04. számú (Placanica) egyesített, a C-347/09. számú (Dickinger), és a C-336/14. (Sebat Ince) ügyeket, azok elvi megállapításainak perbeli alkalmazhatóságát. Az EUB (C-275/92. Schindler ügy, C-6/01. Anomar ügy, C-67/98. Zenati ügy) ítéleteire hivatkozással állította, hogy az alperes által alkalmazott nemzeti jog nem állja ki az uniós joggal való összhang vizsgálatára az EUB által C-55/94. Gephard ügyben kialakított úgynevezett „négylépcsős teszt” próbáját, mely szerint az alapjogok korlátozása akkor felel meg a közösségi jognak, amennyiben a korlátozás hátrányos megkülönböztetéstől mentes, közérdeken alapuló, kényszerítő indok által igazolt, az elérni kívánt cél elérésére alkalmas, nem lép túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéken. A korlátozás azonban megítélése szerint nem szükséges, nem arányos, nem diszkrimináció mentes és közrendi céllal nem alátámasztott, továbbá a rendelkezések nem felelnek meg a koherens, szisztematikus, önkénnytől mentes és indokolt jogalkotás követelményének.

[11] A nemzeti jog azon rendelkezéseit tartotta az uniós joggal ellentétesnek, mely szerint a Tszjra [Sztjt. 3. § (1a) bekezdés – cég1, cég2], illetve az online kaszinó működtetésére [Sztjt. 3. § (1b) bekezdés – ország1 területén található játékkaszinó üzemeltetésére szóló koncesszió jogosultja] eltérő szintű korlátozás vonatkozik, amely álláspontja szerint fogyasztóvédelmi célokkal nem indokolható. Az online kaszinójáték nem jelent kisebb veszélyt a fogyasztókra a többi játékfajtnál, így e két szabályozási rezsím közti különbség közrendi céllal nem indokolható, nem szisztematikus és nem koherens, ezáltal a szabályozás nem tesz eleget a szükséges és arányos korlátozás követelményének.

[12] Álláspontja szerint a védelem szintjének nem megfelelő megválasztása az egyik játéktípus esetében szükségképpen a másik játékra vonatkozó előírások közösségi jogsértését is megalapozzák. A Tszj online szervezését állami monopóliummá tevő szabályozás hatályba lépése előtt sem volt tényleges lehetőség a piaci szereplők részére engedély megszerzésére. Mennyiségi vagy minőségi korlátozás, szigorúbb állami ellenőrzés, kínálati korlátozás hiányában az állami monopólium, továbbá az online kaszinószervezés vonatkozásában a földi kaszinó üzemeltetése, mint feltétel, az elérni kívánt célt nem szolgálja.

[13] Hivatkozott arra, hogy a hatályos szabályozás sérti a letelepedés szabadságát, utalt a koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 20. § (1) bekezdésére továbbá az aránytalanul magas koncessziós díjakra, amelyek akadályoznák új piaci szereplő belépését. Önkényes és diszkriminatív az online kaszinójáték-jogosultság földi játékkaszinókra telepítése, a megbízható szerencsejáték szervezőre vonatkozó szabályozás és az online szerencsejáték típusok szervezése közti különbségtétel. Megbízható szerencsejáték-

szervező külföldi társaság nem lehet, a pályázat nélküli kiválasztása átláthatatlan, diszkriminatív, szabályozás hiányában a miniszter döntésének szempontjai nem állapíthatók meg. A Tszj szervezéséből a szabályozás kizárja az erre szakosodott szolgáltatókat, ezáltal külföldi társaságokat a letelepedés szabadságának indokolatlan, szükségtelen és aránytalan korlátozásával hátrányos helyzetbe hozza. Előadása szerint sem a jogalkotó, sem az alperes nem igazolta a szolgáltatások és a letelepedés szabadsága korlátozásának arányosságát, így a keresettel támadott határozat ezen okból is sérti a közösségi jogot.

[14] Az alperes játékfüggőség bizonyítására vonatkozó (szerző: „könyvcím1” medicina könyvkiadó 2018. (a továbbiakban: szerző könyv) és a cég³ által készített, „könyvcím2” című tanulmányában (a továbbiakban: PMD) szakvélemény) bizonyítékok megbízhatatlanságára és ellentmondásosságára utalt, a PMD szakértők elfogultságára, a 2014-es és 2019-es évekre vonatkozó adatok hiányára, a rendkívül kis mintákra, az adatok ellentmondásaira.

[15] A monopólium bevezetését a bűncselekmények nem indokolják, amit szakértő szakvéleménye, a rendőrség, a Belügyminisztérium és az Igazságügyi Minisztérium a bíróság megkeresésére adott válaszai sem támasztanak alá. Az arányosság, a koherencia követelményeinek megfelelést az alperes nem bizonyította, a bizonyítás elégtelensége a monopólium sikertelen igazolásához kell, hogy vezessen.

[16] Keresete alátámasztására az EUB joggyakorlatára hivatkozva a közösségi jogot sértő rendelkezések mellőzését, az azok alapján kiszabott szankció hatályon kívül helyezését kérte.

[17] Az alperes ellenkérelmében a határozatában foglalt indokok fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, felperes a szerencsejáték-szervezés tényét nem vitatta, továbbá azt sem, hogy ezen tevékenység folytatására a hatóság által kiadott engedéllyel nem rendelkezett. Keresetében nagyrészt olyan jogszabályi rendelkezések közösségi jogba ütközését állította, amelyek a per tárgyával nem hozhatók összefüggésbe.

[18] Elismerte, hogy a felperes országai szerencsejáték engedéllyel rendelkezik, azonban országokon az nem érvényes. A felperes az EUMSZ 56. cikkére hivatkozással kívánja megalapozni a magas közrendi (pénzmosás), fogyasztóvédelmi és egészségügyi (addiktológiai) kockázattal járó tevékenységét anélkül, hogy a magyar hatóságok ellenőrzése alatt állna, illetve a tevékenysége országai negatív hatásainak kompenzálására kialakított közteherviselésben részt venne. Tevékenysége országai közrendi, fogyasztóvédelmi és egészségügyi érdekeinek sérelmével jár, mert nem áll rendelkezésre a határon átnyúló online szerencsejáték kockázatainak csökkentésére szolgáló érdemi és hatékony uniós eszköz.

[19] Kifejtette, hogy az Európai Parlament és Tanács belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK (2006. december 12.) irányelv 2. cikk (2) bekezdés *h*) pontja értelmében a szerencsejáték-szervezés nem tartozik az irányelv hatálya alá, ennek oka a (25) preambulum bekezdés szerint a tevékenység sajátos természete, amely a közrendre és a fogyasztóvédelemre vonatkozó szabályok a tagállamok részéről való végrehajtásával jár. Bemutatta, hogy a magyar szabályozás megfelel a Bizottság az online szerencsejáték-szolgáltatások fogyasztóinak és játékosainak védelmére és a kiskorúak online szerencsejátékoktól való távoltartására vonatkozó elvekről szóló 2014/478/EU ajánlása (2014. július 14.), a Bizottság online szerencsejáték piac áttekintéséről 2012-ben készült kiadvány

[Comission staff working document: Online gambling in the International Market (SWD) (2012.)345 final)], az Európa Tanács sportversenyek tiltott befolyásolásáról szóló Egyezménye által megfogalmazott követelményeknek.

[20] Hangsúlyozta, hogy felperesnek a magyar engedélyezési rendszerrel összefüggő közösségi jogra vonatkozó érvei az engedély hiányában alkalmazott jogkövetkezményekkel kapcsolatos (hatósági, illetve bírósági) eljárásban alappal nem vizsgálhatók. Kizárólag a közigazgatási határozat alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések jogszerű alkalmazásának vizsgálata jelen per tárgya, a felperes által felhozott uniós jogsértést állító hivatkozások, a koncessziós eljárás rendszere nem. A felperes azon állítását, mely szerint a bíróságnak a határozat jogszerűsége körében vizsgálnia kell a szerencsejáték szabályozási rendszerét is, a hivatkozott ítéletek nem támasztják alá. A hivatkozott döntések büntetőügyben és más tagállamok szabályozását vizsgálva születtek, az EUB egyikben sem mondta ki, hogy az ott lefektetett elvek a közigazgatási szankciókra is alkalmazandók, illetve a magyar szabályozási rendszer közösségi joggal ellentétes. Álláspontja alátámasztására részletesen elemezte a felperes által megjelölt döntések tartalmát.

[21] A C-3/17. (Sporting Odds.) ítélet meghozatalát követően ellenkérelmét fenntartva bemutatta, hogy a Tszj szervezése a monopólium által az Szjtv., a felelős játékszervezésről szóló 329/2015. (XI. 10.) Korm. rendelet, a pénzmosás és a terrorizmus megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény, az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény előírásainak megfelelően, valamint az alperes és más állami hatóságok felügyelete mellett zajlik, eleget téve a közrendi, a közegészségügyi és fogyasztóvédelmi céloknak. A szabályozás nem tartalmaz hátrányos megkülönböztetést a külföldi vállalkozásokkal szemben.

[22] A PMD szakvélemény konklúziójaként kifejtette, az általa felkért szakértő a szakvéleménnyel megfelelően alátámasztotta, hogy az online fogadás fokozott kockázatot jelent ma is a játékfüggőség kialakulásában, amelynek megelőzésére az állami monopóliumként szervezés kínál megfelelő megoldást.

A jogerős ítélet

[23] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a megismételt eljárásban jogerős ítéletével az alperes határozatát - új eljárásra kötelezés nélkül - ismételten hatályon kívül helyezte.

[24] Indokolása szerint a keresettel támadott határozat meghozatalának időpontjában Tszj szervezésére kizárólag a monopol helyzetben lévő állami szerencsejáték-szervező volt jogosult, erre a tevékenységre más engedélyt sem koncessziós pályázattal, sem pedig megbízható szerencsejáték-szervező általi ajánlattétellel nem szerezhetett. Megállapította, hogy a magyar szabályozás diszkrimináció mentes, azonos módon érinti a belföldi és külföldi vállalkozásokat.

[25] Leszögezte, a szerencsejáték piac teljes liberalizációja nem szolgálja a közrendi célok elérését, mert túlzott költség és túlzott kockázatvállalásra ösztönzi a játékosokat, ugyanakkor a sportfogadás teljes tiltása kontraproduktív lenne, mert a játékosokat az illegális piac felé terelné. Az államnak jogos elvárása egy, a játékos védelmet magas szinten biztosító korlátozott, monitorozott piac létrehozása, és olyan jogi szabályozás megalkotása, amely a nemzeti sajátosságokhoz igazodó jellegzetességeket mutat. A szerencsejáték-szolgáltatást illetően az egymással versengő piaci szereplők túlkínálata helyett az egyetlen piaci szereplőre korlátozott kínálat kétséget kizáróan pozitív hatással bír azon célok megvalósítására, amelyek meg kívánják óvni a játékosokat a szenvedélybetegség kialakulásától, annak ártalmaitól. Az egyetlen alperes által felügyelt piaci szolgáltató állami tulajdonban van, szigorú személyi kritériumoknak kell megfelelnie, könnyen ellenőrizhető, játékadót fizet, alkalmazza az európai lottótársaságok viselkedési kódexét, figyelemmel van a központi játékosvédelmi nyilvántartás adataira (a saját elhatározásából – önkizárás - vagy a bíróság döntése nyomán nyilvántartott személyeket nem engedi regisztrálni), a problémás és patológiás játékosok számára segélyvonalat működtet, szigorú fogadási limiteket alkalmaz, részt vesz a „GLMS” (a világ szerencsejáték szervezőit monitorozó szervezet) riasztási rendszerben, folyamatosan figyeli a magyar csapatokat és sportolókat, jelzi a gyanúsak tűnő sporteseményeket, a fogadási csalások felderítése során együtt működik az rendőrséggel (a továbbiakban: ORFK). Az alperes mindezt eredményesen bizonyította a monopóliumra épülő magyar szabályozásnak a fogyasztók védelme, a játékfüggőség megakadályozása és az online sportfogadáshoz kapcsolódó bűncselekmények elleni küzdelem, mint közrendi célok elérésére való alkalmasságát.

[26] A játékosvédelem körében úgy értékelte, az alperes által bemutatott PMD szakvéleményben foglaltakat, hogy a 2014. évet megelőző időszakról a szerencsejátékkal (különösen az online sportfogadással) kapcsolatos adatok, kutatások nem állnak rendelkezésre és különösebb szakértelem nélkül is megállapítható, hogy az alacsony elemszám korlátozza a kutatási eredmények megbízhatóságát, amelyet kétségesse tesz az önbevallásos mintavétel is. Prevalencia (az adott időszakban érintett személyek száma teljes lakossághoz viszonyítva) nélkül hiányzik az az alap, melyre egy hitelesen megállapított patológiás szerencsejátékos arányt rá lehetne vetíteni, és fel lehetne mérni az online sportfogadással járó valós addiktológiai kockázatot. Így a rendelkezésre álló adatokból nem lehetett aggálytalan következtetést levonni arra nézve, hogy a játékfüggőség ténylegesen komoly problémát jelentett a piacot a legradikálisabb módon egyszereplősre beszűkítő, monopóliumra épülő szabályozás bevezetésekor. Ennek alátámasztására az alperes által hivatkozott szerző könyv adatai sem alkalmasak. Mivel az EUB a játékfüggőség konkrét, valós problémáját rendelte vizsgálni, nem annak a lehetséges kockázatát, ítéletét nem alapította a PMD szakvélemény megállapításaira, ezért a szakvélemény készítőinek elfogultságára vonatkozó felperesi kifogást érdemben nem vizsgálta.

[27] Az online szerencsejátékkal összefüggő bűnügyi kockázatok fennálltát sem találta bizonyítottnak. Nyomatékosan vette figyelembe a Btk. 349/A. §-t beiktató, az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény indokolását, amely egyértelműen a fogadásszervezők és nem a játékosok érdekeinek sérelmét nevesítette. A rendőrségtől és az állami játékszervezőtől beszerzett adatokat értékelve megállapította, hogy az ORFK adatai szerint 2008-tól napjainkig 34 db online szerencsejátékot illető megkeresés, 96 db megkeresés fogadása, évente 8-10 db sportmérkőzések befolyásolásának gyanújára utaló jelzés, illetve a cég1 (a továbbiakban: Sz. Zrt.) adatközlése szerinti 2017. októberétől a 96 pénzmosásra utaló körülmény miatti

bejelentés nem feltétlenül támasztja alá, hogy a sportfogadás jelentős bűnügyi kockázatoknak volt kitéve, a magyar érintettségű sportversenyek tiltott befolyásolása és/vagy ilyen sporteseményekhez kapcsolódó fogadási csalások, illetve más bűncselekmények megvalósulása komoly problémát jelentett országon.

[28] Rögzítette, hogy egyetlen Tszj-szervező hatósági ellenőrzése, a vele való együttműködés a sportfogadáshoz köthető bűncselekmények megelőzésére, a gyanús események vizsgálatára nyilvánvalóan egyszerűbb, ugyanakkor az együttműködés, a kínálat kevésbé kockázatos termékekre szűkítése, az önkizárás lehetősége, a túlzott költségt gátló limitek alkalmazása, a nemzetközi ernyőszervezetekben való tagság más szolgáltatók tevékenységi engedélyének feltételül is szabható és számonkérhető.

[29] A szabályozási rendszer koherenciája (ellentmondásmentessége, az egyes elemeiben összetartó, kitűzött célokat követő volta) és szisztematikussága (módszeressége, következetessége) vonatkozásában kifejtette, hogy értelmezhető szűkebb és tágabb kontextusban is: az online és offline sportfogadásra, illetve általában a sportfogadásra és más szerencsejátékokra vonatkozó szabályozás viszonylatában.

[30] Hangsúlyozta, hogy a szerencsejáték-szabályozás kultúrafüggő, annak egyedileg az adott nemzet által kitűzött közrendi célok elérésére és szerencsejátékkal összefüggő problémák kezelésére kell alkalmasnak lennie, így nem indokolt a különféle nemzeti szabályozási rendszerek összehasonlítása, mivel a felperes állításával ellentétben egy másik országban kidolgozott, alkalmazott szabályozási rendszerből nem vonható le következtetés a magyar szabályozás jogszerűségére vonatkozóan.

[31] Az EUB C-3/17. (Sporting Odds) döntésére hivatkozva kimondta, a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az online kaszinójáték és az online sportfogadás eltérő dualista szabályozása alátámasztja a szigorúbb monopolista szabályozás jogszerűtlenségét.

[32] Rögzítette, az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az EUB C-46/08. (Carmen Media) ítéletében megjelenő összehasonlítás csak a monopolizált és a liberalizált módon szervezett – eltérő függőségű kockázattal rendelkező – játékok tekintetében értelmezhető, mert az ítélet a sportfogadásokra, mint szerencsejáték formára utal, és nem tesz különbséget aszerint, hogy azokat milyen csatornán keresztül nyújtják. Az alperes félreértelmezte a koherencia duális követelményrendszerét, az expanzív marketing politika követelményeit, és tévesen érvelt azzal is, hogy a Carmen Media döntés jogi tesztje csak akkor lenne alkalmazható, ha felperes igazolta volna, hogy az (online) TP kívül más típusú szerencsejáték a függőség kialakulása szempontjából nagyobb veszélyt jelent a per tárgyát képező monopólium hatálya alá tartozó szerencsejátéknál.

[33] Az EUB esetjogát összegezve megállapította, hogy bizonyos mértékű reklám adott esetben hozzájárulhat ahhoz, hogy a fogyasztókat az állami monopólium jogosultja által nyújtott kínálat az ellenőrzött piac felé terelje, ezért önmagában nem a reklámtevékenység teszi a szabályozást inkoherenssé, hanem annak volumene, ahogy arra a felperes helyesen utalt. A monopólium akkor összeegyeztethetetlen az uniós jogelvekkel, ha a játékosok becsatornázásához szigorúan szükséges mértéken túlmutató, terjeszkedő marketing politikát folytat.

[34] Nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az Sz. Zrt. marketing és reklámköltsége európai vagy országos viszonylatban alacsony vagy magas, azt azonban megállapíthatónak találta, hogy a monopólium jogosultja által szervezett offline sportfogadás-szolgáltatás (T) vizuális megjelenése, reklámja gyakorlatilag megkerülhetetlen a professzionális magyar sportban, minden jelentősebb sporteredményen megjelenik, amelyet a felperes által csatolt T által szponzorált sportágak csapatait, sportolóit, sporteseményeket ábrázoló képmelléklet is igazol. Megállapítása szerint a monopólium jogosultja a bevételek maximalizálása érdekében a Tszy (TPro) tekintetében a játéktevékenységek fejlesztését és ösztönzését elősegítő expanzív reklámpolitikát folytat. Az Sz. Zrt. kereskedelmi jellegű tevékenységét támasztja alá az új szolgáltatások (e-sportfogadás) bevezetése és az online platform megújítása. A marketingtevékenység nagyságrendjét mutatja az Sz. Zrt. igazgatójának 2020. szeptember 28-ai sajtóközleménye, amelyben bemutatott árbevétel-növekedés egyértelműen cáfolja a visszafogott termékpolitikát és egyben alátámasztja azt, hogy az on-, és offline sportfogadás-szervezést egy termékcsoporthoz tekinti a monopólium jogosultja. Az Sz. Zrt. marketingpolitikájának deklarációja a játékosoknak az illegálisról a szabályozott piac felé terelése. Az új termék piaci bevezetése intenzívebb reklámozást igényel, ugyanakkor a szervezői és marketing tevékenységével olyan léptékű, a kínálat bővítésére irányuló politikát folytat, amellyel ösztönzi a sportfogadásban részvételt. A monopolizált szabályozás nem egyeztethető össze az ugyanazon fogyasztók játékfüggőséggel szembeni védelmével, a saját céljával kerül szembe, amely devalválja a szabályozás szisztematikusságát és koherenciáját.

[35] Az elsőfokú bíróság a felperes tanú bizonyítási indítványát nem fogantatosította arra hivatkozással, hogy a megjelölt személyek többségének előadása már írásban rendelkezésre áll és további releváns információval nem rendelkeznek. A Kúria végzésében foglaltakra tekintettel az online kaszinójáték szervezésére vonatkozó koncessziós szabályok alkalmazásának közösségi jogi szempontú vizsgálatát mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

[36] A jogerős ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet, a felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

[37] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, emellett elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte a rPp. 275. § (4) bekezdése, 221. § (1) bekezdése, 339/A. §, 275. § (5) bekezdése alapján.

[38] Elfogadta az elsőfokú bíróság megállapítását, mely szerint az online sportfogadásra vonatkozó nemzeti szabályozás diszkrimináció mentes, a megjelölt közrendi célok elérésére alkalmas.

[39] Az arányosság vizsgálata tekintetében álláspontja szerint az EUB joggyakorlatából nem vezethető le, hogy a tagállamnak az okozott probléma mértékét pontosan meg kellene jelölnie, a probléma kockázatának kellett fennállnia, így perbeli feladata a probléma fennállásának bizonyítása volt, melyet a Kúria végzésében foglaltaknak megfelelően a PMD

szakvélemény eredményének felhasználásával, valamint egyéb tanulmányokkal és kutatásokkal megtett.

[40] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban nem hívta fel a játékfüggőség, mint a probléma mértékének pontosabb igazolására. Az EUB ítéletekből sem olvasható ki olyan iránymutatás, amely támpontot adhatott volna az ítélkező bíróság, vagy számára arra nézve, hogy milyen százalékos éves előfordulási arányszámok tekinthetők elegendő, kellő bizonyítéknak e problémakör vizsgálata során. E körben az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel, okfejtéssel nem támasztotta alá ítéleti indokolását.

[41] Hivatkozott arra, hogy a PMD szakvélemény tartalma, valamint a szakvéleményt megalapozó kutatások, vizsgálatok és a szakirodalom elemzése alapján megállapítható volt, hogy országlon az online sportfogadást érintően már 2015. év előtt jelentős kockázata volt, és jelenleg is jelentős a kockázata a kóros játékszenvedély kialakulásának. E körben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás iratellenes, az ítélet indokolása nem felel meg a rPp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak. Az elsőfokú bíróság a játékfüggőség emelkedő tendenciájával, országli problémájával kapcsolatos bizonyítékokat nem értékelte, iratellenesen állapította meg, hogy a 2014. előtti évekről nem állnak rendelkezésre adatok, kutatások. Döntését okszerű indokolás helyett a felperesi álláspont megismétlésével kívánta alátámasztani. A PMD szakvélemény, a készítője által adott reflexió I. és II. dokumentuma, a magyar szolgálat 2013/15. számú „Tszj” című infojegyzete, a csatolt tanulmányok alapján egyértelműen megállapítható nemcsak a játékfüggőség kockázata, hanem annak bekövetkezte az érintett személyek megoszlása (nem, kor, családi állapot, online játékkal töltött idő, illegális online játékokra fordított idő növekedése, illegális játékok magasabb kockázati jellemzői, legális-illegális játékokban való részvétel aránya, beavatkozások értékelése, mentálhigiénés zavarok, addiktológiai kockázatok, stb.), valamint a függőség elleni küzdelem lehetőségei a legális és illegális online játékok esetén.

[42] Az elsőfokú bíróság nem pusztán nem értékelte a szakértők által összeállított tanulmányt, az azzal kapcsolatos előadásait, de nem is tájékoztatta arról, hogy megítélése szerint a szakkérdés eldöntéséhez szakértői bizonyítást tart szükségesnek. Mindemellett az EUB által meghatározott valószínűsítési követelménynél indokolatlanul magasabbra helyezte a bizonyítottsági mércét az által, hogy a játékfüggőség mértékét nem találta bizonyítottnak.

[43] Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg a sportfogadáshoz kapcsolódó bűzügyi kockázatokat azáltal, hogy kizárólag a sportversenyek tisztaságához kapcsolódó bűncselekmények számát vizsgálta. Értékelendő lett volna, hogy a bűncselekmények elkövetésének gyakori motivációja a játékfüggőség, a kóros játékszenvedély, amely az elkövetőket vagyon elleni bűncselekmények elkövetésére ösztönzi, így utóbbiak társadalomra veszélyessége kiemelkedő.

[44] Értékelés nélkül maradt a felperes által beszerzett szakértő István egyetemi docens által készített szakvélemény tartalma, továbbá az is, hogy az elítéltek között a lakossághoz képest nagyobb a játékfüggőség aránya, a megelőzés kiemelt büntetőjogi cél, a tetteket nagy fokú látencia jellemzi.

[45] Kitért arra is, hogy az elsőfokú bíróság a monopólium gyakorlójának marketing és reklámköltségére, terjeszkedési politikájára téves, iratellenes megállapításokat tett, nem értékelte a legális és illegális online sportfogadás keretében a felelős játékszervezés eltérő lehetőségeivel kapcsolatos tényeket, nem tárta fel dr. Bíró Péter felperes által felkért szakértő szakvéleményének tévedéseit, így megállapításai megalapozatlanok.

[46] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság követte a Kúria új eljárásra adott iránymutatásait, eleget tett indokolási kötelezettségének, az alperesi határozatot a meghozatalakor fennállt tények és jogszabályok alapján bírálta felül, a feleket tájékoztatta a bizonyítási kötelezettségükről, a bizonyítékok értékelése és a tényállás megállapítása során is jogszerűen járt el, a felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének.

[47] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet indokolása [70], [71], [72], [73], [85] bekezdéseinek hatályon kívül helyezését, valamint a [74] bekezdés azon részének hatályon kívül helyezését kérte, miszerint „a fentiekből következően valamiféle (korlátozó jellegű) Tszj-szabályozás szükséges, különösen a játékosvédelem és a sporttal összefüggő bűncselekmények megakadályozása érdekében”. Fenti ítéleti bekezdések helyett annak megállapítását kérte, hogy az alperes bizonyítása sikertelen volt a ország1on 2014-ben bevezetett monopólium szükségessége és alkalmassága vonatkozásában. Az ítélet [99] bekezdésében foglalt összegzés módosítását is kérte. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul mellőzte az általa indítványozott tanúbizonyítás teljesítését. Vitatta, hogy a monopólium alkalmas eszköz a közrendi célok elérésére, továbbá, hogy nem indokolt a különféle nemzeti szabályozási rendszerek összehasonlítása. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az Sz. Zrt. marketing és reklámköltsége európai vagy országos viszonylatban alacsony vagy magas.

[48] Az alperes a csatlakozó felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes által kifogásolt ítéleti rendelkezések helyességére hivatkozott, a felülvizsgálati kérelmében megjelölt döntés meghozatalát kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[49] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem alapos, az elsőfokú bíróság ítélete érdemi felülvizsgálatra alkalmatlan.

[50] A rPp. 272. § (2) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát a fél jogszabálysértésre hivatkozással kérheti. A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem, valamint a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között az abban megjelölt jogszabályok alapján vizsgálhatja felül a jelen eljárásban alkalmazandó rPp. 275. § (2) bekezdése alapján. A rPp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye, a Kúria a rendelkezésre álló adatok alapján hozza meg döntését. A rPp. 275. § (3)-(4) bekezdései szerint az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással nem bíró eljárási szabály megsértésének kivételével a jogszabálysértő határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak, helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljáró elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

[51] A rPp. 275. § (5) bekezdésében foglaltak szerint, ha a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és új eljárást rendel el, erre nézve iránymutatást ad, ami köti az elsőfokú bíróságot.

[52] A Kúria a korábbi jogerős ítéletet hatályon kívül helyező Kfv.V.35.663/2018/6. számú végzése [39]-[41] bekezdéseiben a megismételt eljárásra vonatkozó kötelező iránymutatást adott, kiemelte, hogy a rPp. XX. fejezetének szabályai szerint a közigazgatási határozat meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok szerint (rPp. 339/A §) kell eljárni.

[53] Jelen per tárgyát annak a kérdésnek a tisztázása képezi, hogy az online sportfogadásra vonatkozó jogszabályok teljesítik-e a közösségi jogi elvárások által támasztott követelményeket, illetőleg, hogy az elsőfokú bíróság eleget tett-e a megismételt eljárásra vonatkozó kötelező iránymutatásnak.

[54] A Kúria eljáró tanácsa teljes körűen egyetért a tény- és jogazonos ügyben meghozott Kfv.V.35.029/2022/9., Kfv.V.35.599/2021/9. számú kúriai ítéletekben foglaltakkal, ezért azoktól sem a döntése rendelkezésében, sem indoklásában nem kíván eltérni.

[55] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás kereteit, irányát tévesen értelmezve nem tekintette át az online sportfogadásra, illetve az állam által a monopólium bevezetésére megjelölt -közrendvédelmi, közegészségügyi indokok védelmére vonatkozó - nemzeti jogszabályokat, holott erre az alperes ellenkérelmében hivatkozott. Nem vizsgálta azok szisztematikus és koherens jellegét. Emellett csak részben értékelte a rendelkezésre bocsátott tanulmányokat, egyéb, a szabályozás indokoltságára, illetve jellegére vonatkozó dokumentumokat, továbbá az Sz. Zrt. alperesi határozat meghozatala utáni tevékenységét értékelte anélkül, hogy azt a szabályozási rendszerben – amely a per valódi tárgyát képezi – elhelyezte volna.

[56] A jogszabályok közösségi joggal való összhangjának értékelése absztrakt módon kell, hogy történjen. Az EUB a C-316/07. (Markustosz), C-409/07. (Avalon), C-410/07. (Olaf Amadeus Wilhelm Happel) egyesített ügyekben már rámutatott, „az a tény, hogy valamely tagállam az ilyen monopóliumot részesíti előnyben az olyan rendszerhez képest, amelyben nem kizárólagos jellegű szabályozás keretében engedélyezik a gazdasági magánszereplők tevékenységét, megfelelhet az arányosság követelményének, feltéve, hogy a fogyasztók magas szintű védelmére irányuló célra tekintettel az említett monopóliumot olyan szabályozási keret bevezetése kíséri, amely biztosítja, hogy annak jogosultja ténylegesen, koherens és szisztematikus módon követni tudja e célt a mennyiségében és minőségében e célnak megfelelően kialakított és a hatóságok szigorú ellenőrzése alatt álló kínálat útján (rendelkező rész 1/b. pont). A szabályozási környezet rögzítése és értékelése nélkül tehát nem foglалható állás a nemzeti jogszabály közösségi jogi összhangját illetően. Az alperes már a védiratában, majd az alap, illetve a megismételt eljárásban részletesen megjelölte azokat a büntetőjogi, fogyasztó-, illetve játékosvédelmi jogszabályokat, amelyek az Szjtv. által bevezetett monopólium kiegészítéséről szolgáló állami célokat hivatottak szolgálni, azonban az elsőfokú bíróság ezeket nemcsak nem értékelte, de azokat bemutatni is elmulasztotta.

[57] A Kúria hatályon kívül helyező végzésében is rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak fel kell tárnia azokat a közcélú értékeket, amelyeket a jogalkotó a szabályozás által védeni kívánt, rögzítenie kell a szabályozás azon elemeit, amelyek ezen értékek védelmére szolgának, illetve azokat, amelyek gyengítő hatással rendelkeznek. Az így feltárt körülmények gondos és teljeskörű mérlegelésével kell megítélnie, hogy az állam által kialakított monopólium megkülönböztetéstől mentes, közérdeken alapuló kényszerítő indokok által igazolt, a cél elérésére alkalmas, és nem lépi túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértékben (úgynevezett Gephart teszt, EUB C-55/97.), továbbá eleget tesz-e a koherens (ellentmondás-mentes, az egyes elemében összetartó) és szisztematikus (módszeres, következetes) szabályozás követelményének, azaz összhangban áll-e a közösségi joggal.

[58] A rPp. 206. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződés szerint bírálja el. A szabad bizonyítás elvéből következően a bíróság alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas (rPp. 3. § (2) bekezdés).

[59] Az elsőfokú bíróság a Kúria korábbi végzésében foglalt iránymutatás szerint felhívta az alperest az EUMSZ 56. cikkét korlátozó nyomós közérdek bizonyítására. Az alperes által csatolt PMD szakvélemény, a szerző könyv megállapításait azonban nem vette figyelembe. Szakkérdésben anélkül foglalt állást, hogy annak aggályosságáról a döntés meghozatala előtt a feleket tájékoztatta volna, figyelemmel a rPp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakra. Az ítélet indokolása, a bizonyítékok értékelése hiányos, okszerűtlen.

[60] A jogerős ítélet nem tett eleget a Kúria iránymutatásának, mindezekre tekintettel felülvizsgálatra alkalmatlan, ezért azt a Kúria a rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[61] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kell az online sportfogadásra vonatkozó nemzeti rendelkezések közösségi joggal való összhangját, a Kúria végzésében megadott szempontok szerint. A felek által rendelkezésre bocsátott okirati bizonyítékokat köteles értékelni, illetve azok mellőzésének indokát ítéletében rögzíteni. Az alperesi határozat törvényességét a meghozatalakor fennállt tények és jogszabályi rendelkezések alapján kell vizsgálnia.

A döntés elvi tartalma

[62] *Az elsőfokú bíróság a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglaltaknak köteles eleget tenni.*

Záró rész

[63] A Kúria az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére tekintettel a rPp. 275. § (5) bekezdése alapján a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét megállapította, melynek viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.

[64] A végzés ellen a rPp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja szerint felülvizsgálatnak nincs helye.

[65] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a rPp. 274. § (4) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. május 19.

Dr. Kurucz Krisztina sk. a tanács elnöke

Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit sk. előadó bíró
bíró

Dr. Vitál-Eigner Beáta sk.

A kiadmány hitelül:
tisztviselő